

1. Zakon o javnom informisanju i medijima

1.1. Implementacija Zakona o javnom informisanju i medijima obrađena je jednim delom kroz odeljak o slobodi izražavanja.

1.2. Jedna od najvažnijih stavki Zakona o javnom informisanju i medijima je puna implementacija pravila o sufinansiranju projekata od javnog interesa. Od kada je Zakon usvojen u avgustu, bilo je brojnih propusta u njegovoj implementaciji. Ipak, i predstavnici vlasti i novinarska i medijska udruženja saglasni su da je 2015. godina prelazna, te da su lutanja i izazovi u primeni novog modela finansiranja bili očekivani, te da na rešavanju problema treba raditi „u hodu”.

Pre svega, treba ukazati na to da je sam Zakon o javnom informisanju i medijima propustio da neka pitanja uredi na adekvatan način, pa je ostavljeno praksi da na ta pitanja pronađe odgovore. Tako, član 17. Zakona o javnom informisanju i medijima propisao je da je organ javne vlasti, kada raspodeljuje sredstva medijima, obavezan da raspiše javni konkurs. Međutim, ova odredba nije praćena i kaznenim odredbama, tako da ne postoji pravni način da se organ javne vlasti „natera” da javni konkurs raspiše. To je dovelo do toga da pojedine lokalne samouprave (na primer, Požarevac) nastave praksu raspisivanja „javnih nabavki za usluge informisanja”, ponovo tretirajući javni interes u oblasti javnog informisanja kao prostu uslugu PR-a za lokalne samouprave. Takođe, Zakon o javnom informisanju i medijima nije jasno odgovorio na pitanje da li je ocena stručne komisije o tome da li projekti ostvaruju javni interes obavezujuća za organ vlasti. Član 25. Zakona o javnom informisanju i medijima propisuje da „odluku o raspodeli sredstava donosi rukovodilac organa koji je raspisao konkurs, a na osnovu obrazloženog predloga komisije”. Ipak, takva formulacija otvara prostor da se tumači i tako da organ javne vlasti sredstva može dodeliti i drugačije od predloga komisije, što se desilo u Novoj Varoši gde je predsednik opštine preinačio predlog komisije. Kao bitno pitanje u praksi javilo se i pitanje zakonitog formiranja stručnih komisija, a medijska i novinarska udruženja su jasno stavila do znanja da neće učestvovati u konkursima za koje komisije nisu propisno formirane, kao ni kada konkursi nisu u skladu sa Zakonom i Pravilnikom.

S druge strane, Saša Mirković, državni sekretar u Ministarstvu kulture i informisanja, na seminarima ANEM-a o implementaciji medijskih zakona, ukazivao je da su konkursi koje je raspisalo Ministarstvo u potpunosti u skladu sa Zakonom i u delu koji se tiče formiranja stručnih komisija, a da je Ministarstvo u stalnoj komunikaciji sa Stalnom konferencijom gradova i opština kako bi se lokalnim samoupravama ukazalo na to kako pravilno primeniti Zakon i podzakonski akt u ovoj oblasti, što svakako jeste za pohvalu.

2. Zakon o elektronskim medijima

2.1. Podzakonski akti za implementaciju Zakona o elektronskim medijima.

U aprilu je Savet Regulatornog tela za elektronske medije saopštio da su, nakon sprovedene javne rasprave, utvrđeni tekstovi 6 podzakonskih akata za implementaciju Zakona o elektronskim medijima, i to: Predlog pravilnika o postupku izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge na osnovu sprovedenog javnog konkursa, Predlog pravilnika o postupku izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge na osnovu zahteva, Predlog pravilnika o audio-vizuelnim komercijalnim komunikacijama, Predlog pravilnika o sprovođenju nagradnih takmičenja u oblasti pružanja medijskih usluga, Predlog pravilnika o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga i Predlog pravilnika o obavezama pružalaca medijskih usluga tokom predizborne kampanje. Nakon utvrđivanja konačnih tekstova, Regulatorno telo za elektronske medije je predloge pravilnika uputilo Ministarstvu kulture i informisanja, kako bi pribavilo mišljenje o njihovoj ustavnosti i zakonitosti, u skladu sa članom 22. Zakona o elektronskim medijima.

Predlog pravilnika o postupku izdavanja dozvola za pružanje medijske usluge na osnovu sprovedenog javnog konkursa detaljno je uredio postupak izdavanja dozvola na konkursu. Ove dozvole izdaju se u slučaju terestrijalnog free-to-air emitovanja digitalnog TV programa i analognog radio programa. Procedura obuhvata sve faze postupka, od raspisivanja javnog konkursa do razmatranja prijave i donošenja rešenja o izdavanju dozvola, a nacrt uključuje i priloge sa standardizovanim obrascima prijave na konkurs i dozvole. Ovaj pravilnik ipak nije zaokružio regulativu koja uređuje izdavanje dozvola na javnom konkursu, budući da nije u potpunosti ispraćeno ovlašćenje iz člana 22. Zakona o elektronskim medijima, odnosno i dalje nisu propisani uslovi i kriterijumi za izdavanje dozvole. Treba očekivati da će uskoro i ova pitanja biti uređena, jer bi tek nakon toga mogli biti raspisani novi konkursi za izdavanje dozvola.

Predlog pravilnika o audio-vizuelnim komercijalnim komunikacijama je obiman akt koji razrađuje odredbe zakona koje se tiču oglašavanja, TV i radio prodaje, sponzorstva, plasiranja proizvoda i drugih audio-vizuelnih komercijalnih komunikacija. Suštinski, predlog prati strukturu odredaba zakona i predstavlja normativnu nadogradnju Interpretativnog saopštenja o pojedinim odredbama zakona koje se odnose na audio-vizuelne komercijalne komunikacije, koje je Savet regulatora usvojio još u oktobru 2014. godine. Za razliku od pomenutog interpretativnog saopštenja, pravilnik je podzakonski akt sa obavezujućom pravnom snagom, te pružaoci medijske usluge moraju dobro da se upoznaju sa obavezama vezanim za komercijalne komunikacije, budući da će kršenje odredaba pravilnika biti osnov za izricanje mera iz nadležnosti Regulatora, kao i osnov za pokretanje prekršajnog postupka.

Predlog pravilnika o sprovođenju nagradnih takmičenja u oblasti pružanja medijskih usluga bliže propisuje obaveze koje se odnose na kvizove i druga nagradna takmičenja. Regulatorno telo se poziva na

član 60. Zakona o elektronskim medijima, kao osnov za donošenje tog pravilnika. Konkretnim članom Regulatorno telo za elektronske medije ovlašćeno je na donošenje podzakonskih akata za ispunjavanje obaveza pružalaca medijskih usluga iz čl. 47 - 60 Zakona. Članom 47. stav 1. tačka 7) Zakona o elektronskim medijima propisano je da su pružaoci medijskih usluga dužni da nagradna takmičenja sprovode pravično, uz objavljivanje jasnih pravila takvih takmičenja i jasno naznačenje u čemu se sastoji obećana nagrada, te pravilnik nastoji da ove obaveze precizira.

Predlog pravilnika o obavezama pružalaca medijskih usluga tokom predizborne kampanje bliže uređuje obaveze koje se tiču dozvoljenosti emitovanja predizbornog programa, načina emitovanja predizbornog programa, zabrane prikrivenog ili posrednog preporučivanja izbornih lista ili kandidata, informisanja javnosti o predizbornim aktivnostima podnosilaca izbornih lista ili kandidata, informisanja javnosti o toku i rezultatima izbora, predstavljanja izbornih lista i kandidata i političkog oglašavanja tokom predizborne kampanje. Drugim rečima, Pravilnik reguliše ceo postupak praćenja predizborne kampanje i izbora putem elektronskih medija.

Predlog pravilnika o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga reguliše čitav niz obaveza koje su ranije bile predmet Kodeksa ponašanja emitera, donetog po ranijem Zakonu o radiodifuziji.

Podsećamo da je u skladu sa članom 115. Zakona o elektronskim medijima Regulator bio dužan da donese opšte akte na osnovu ovlašćenja iz tog zakona u roku od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu. Ovaj posao nije završen u predviđenom roku, što je u dobroj meri kočilo punu implementaciju novog pravnog okvira. Takođe, pitanje je da li je Regulatorno telo baš po svakom od ovih pitanja moralo da piše pravilnike, ili se svrha mogla postići i nekim drugim aktima. Konkretno, pored pravilnika, kojima Regulator bliže razrađuje pojedine odredbe zakona, postoje i uputstva, kojima se bliže uređuje način na koji Regulator primenjuje odredbe zakona ili drugog propisa koji se odnosi na obaveze u vezi sa programskim sadržajima. Ostaje otvoreno da li je, posebno u slučaju sprovođenja nagradnih takmičenja, zaštite ljudskih prava i obaveza pružalaca medijskih usluga tokom predizborne kampanje, uopšte bilo potrebno da se odredbe Zakona razrađuju, ili je pak bilo dovoljno samo urediti način na koji Regulator odredbe zakona ili drugog propisa primenjuje, što se moglo uraditi uputstvom.

O ovim pravilnicima biće više reči nakon njihovog stupanja na snagu.

U martu su stupila na snagu tri pravilnika Regulatora – o kriterijumima za utvrđivanje liste najvažnijih događaja i ostvarivanju prava na pristup tim događajima, o zaštiti prava i interesa maloletnika u oblasti pružanja medijskih usluga i o načinu izricanja mera pružaocima medijskih usluga. O njima je bilo više reči u izveštaju za decembar 2014 – u delu Implementacija postojećih propisa, koji je dostupan na sajtu ANEM-a [ovde](#).